

MAHIDOL UNIVERSITY
Wisdom of the Land

ข่าวสภาคณาจารย์

มหาวิทยาลัยมหิดล

ISSN ๐๘๕๗-๙๘๙ X ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๑ ประจำเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

นายกสภามหาวิทยาลัยพบสมาชิกสภาคณาจารย์

หน้า ๓

“เป้าหมายใหญ่สำคัญที่สุด คือ ความสุข
“Health for All” คือ
ปัญญาของแผ่นดิน...ไม่ใช่เหรียญ ”
เราต้องคิดว่า
“มหิดลมีหัวใจของความเป็นมนุษย์...”
“ การสร้าง unity นั้น
ใจสำคัญที่สุด ใจรับแล้ว
อย่างอื่นก็จะตามมา ”

สารจากประธานสภาคณาจารย์ หน้า ๒

นายกสภาฯ พบสมาชิกสภาคณาจารย์ หน้า ๓

เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดฯ หน้า ๖

ข่าวประชาสัมพันธ์ หน้า ๗

คนเสาลายา หน้า ๗

บรรณาธิการแถลง หน้า ๘

สาร

จากประธานสภาคณาจารย์

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.กัมปนาท ภัคติกุล

“บทบาทของสภาคณาจารย์ยุคก้าวผ่านขวบปีแรกของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ”

บทบาทของสภาคณาจารย์ในยุคก้าวผ่านขวบปีแรกสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ต้องเสียสละมากทั้งในฐานะของผู้สอนในสถาบันอันทรงเกียรติของเรานี้ บทบาทของครูอาสาเข้ามาทำงานให้ประชาคมในสภาคณาจารย์ ซึ่งเป็นไปตามอำนาจหน้าที่สภาคณาจารย์ ตาม พ.ร.บ. ม.มหิดล ๒๕๕๐ ซึ่งก็ต้องถูกประเมินผลงานทางวิชาการตาม performance agreement และต้องทำให้ได้ตามเป้าหมายขององค์กร

หลายข้อบังคับ ประกาศ ที่กำลังทยอยผ่านสภามหาวิทยาลัยออกมาทุกเดือน ซึ่งถูกคาดหวังว่า จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อมหาวิทยาลัยในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ถูกคาดหวังว่าจะทำให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

ถ้ายึดแบบมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นเรือลำใหญ่ที่กำลังมุ่งหน้าเดินเครื่องสูโลกกว้างผ่านมหาสมุทร "อธิการบดีก็คือกัปตัน" ซึ่งมีรองอธิการบดีและผู้ช่วยอธิการบดี คณบดี เป็นทีมงาน คณาจารย์ บุคลากร พนักงาน เจ้าหน้าที่ ตลอดจนนักศึกษาทุกคนเป็นลูกเรือ สิ่งที่ประชาคมต้องทำคือ ช่วยกันพายและพานาวาไปให้ถึงจุดมุ่งหวังสูงสุด โดยมีคณบดี หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี ผู้อำนวยการกองต่าง ๆ เป็นเสมือนฝีพาย ซึ่งเมื่อก่อนนี้อาจเป็นแบบต่างคนต่างพาย ต่างคนต่างงแง ทุกคนก็มีฝีพายของตัวเอง แต่ทำอย่างไร จะให้ทุกคนทุกฝีพายมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน

กรรมการสภาคณาจารย์ซึ่งมีประจำอยู่ทุกคณะ สถาบัน เปรียบเสมือนเป็น sensor เป็น node รับความรู้สึกของคณาจารย์และบุคลากรของทุกภาคส่วนของมหาวิทยาลัย และรวมถึงโลกภายนอกด้วย สภาคณาจารย์ได้สะท้อนให้เห็นภาพว่า ในเรือลำใหญ่ลำนี้มีอะไรที่ผู้บริหารหรือเพื่อนคณาจารย์เองและเพื่อนร่วมงานยังมองไม่เห็น เป็นหูเป็นตาว่า

มีรูรั่ว มีช่องว่างอะไรอย่างไร ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกิจการของมหาวิทยาลัย

ซึ่งเมื่อได้รับความเห็นแล้วต้องมีขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูลเชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยมีการลงพื้นที่ คณะกรรมการชุดต่างๆของสภาคณาจารย์ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ หากเรื่องมีความสำคัญมาก มีผลกระทบสูงก็จะจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น แล้วจึงนำข้อปรีกษานั้นเสนอแนะต่ออธิการบดีหรือสภามหาวิทยาลัย สภาคณาจารย์ต้องดูแลสารทุกขลุ่ยตีบในกิจการต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยกำลังดำเนินไป แล้วสะท้อนมุมมองที่ชัดเจนเที่ยงตรง ให้ผู้บริหารรับทราบ ซึ่งโดยมารยาทแล้ว ต้องไม่ก้าววกายการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหาร

ขวบปีแรกของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเพิ่งผ่านไป ผมเห็นว่า ปัญหาสำคัญที่สุดคือ "การสื่อสาร" ในทัศนะของผม ผมเห็นว่า การสื่อสารให้ทั่วถึงทุกภาคส่วน การใช้สื่อ ความถี่ในการสื่อสาร ควบคู่กับการทำงานแบบมีส่วนร่วม การยอมรับฟังความคิดเห็น ความตั้งใจจริงในการแก้ปัญหา การแก้ปมเก่าด้วยระบบใหม่ ปลดลอคเพื่อสู่ระบบใหม่ยังสำคัญเป็นลำดับแรก

ปัจจุบันอะไรหลายๆ อย่าง เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แมแต่ความรู้สึกนึกคิดของตัวตนเองเราก็ต้องระมัดระวังให้ดี การห้ามใจไม่ให้ออกไปในเรื่องที่เป็นกิลสอำนาจ การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ การมีสติในการทำงาน โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักอย่างแท้จริงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ต้องจัดให้มีการวางรากฐานอย่างเป็นระบบ ที่สามารถตรวจสอบตนเองไว้ให้เป็นธรรม เป็นของขวัญให้คนรุ่นต่อไป ในการสร้างมหาวิทยาลัยอันทรงเกียรตินี้ แก่แผ่นดินสืบไป

ในฐานะส่วนหนึ่งของประชาคมสภาคณาจารย์ขอฝากความปรารถนาดีให้ทุกคนมีพลังใจ ต่อสู้อุตหนกับสิ่งต่างๆ ที่กำลังเปลี่ยนแปลง หัวใจของความเป็นครูก็คือการได้ให้ความรู้แก่ศิษย์ให้เป็นคนดีของสังคม ในทุกๆ สังคม การบริหารงานด้วยความเป็นธรรม "ถ้าได้เห็นธรรมในธรรม และเห็นธรรมตามความเป็นจริงแล้ว" จะเกิดความเข้าใจกัน มีแต่ความปรารถนาดีต่อกัน มีพลังใจอันจะก่อให้เกิดสันติสุขร่วมกันอย่างแท้จริง สมาชิกสภาคณาจารย์ที่อาสาเข้ามารับใช้ประชาคมนี ก็ต้องการมาช่วยสร้างประชาคมที่มีความสุข และต้องการเห็นความมี security มากขึ้นของเพื่อนร่วมงาน ซึ่งต้องใช้ความตั้งใจจริงในการสร้างระบบที่ดีให้เกิดขึ้น ขอฝากทิ้งท้ายไว้ในฉบับนี้ว่า

"To The Advancement of Good Governance, and To The Benefit of Mankind...This New Generative Function is Dedicated."

Mahidol University Faculty Senate ขอขอบคุณและสวัสดิ์

วาทะเด็ดแห่งปี

“เป้าหมายใหญ่สำคัญที่สุด คือความสุข “Health for All” คือปัญหาของแผ่นดิน....ไม่ใช่เครียด”
เราต้องคิดหา
“มติดลมีหัวใจของความเป็นมนุษย์...”
(ที่มา : ศ.เกียรติคุณ นพ. ประเวศ วะสี :
สัมมนาแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย, ๑๕ ส.ค. ๕๑)

“การสร้าง unity นั้น ใจสำคัญที่สุด ใจรับแล้ว อยางอื่นก็จะตามมา”
(ที่มา : นวพร เรืองสกุล :
สัมมนาแผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย, ๑๕ ส.ค. ๕๑)

นายกสภามหาวิทยาลัยพบสมาชิกสภาคณาจารย์ ครั้งที่ ๓

ถอดความโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ตระกูลเพ็ชรกิจ

วันจันทร์ที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เปิดการทำงานในปีพุทธศักราชใหม่ ศาสตราจารย์ นพ.วิจารณ์ พานิช นายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล ได้นัดเสวนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ชื่อย่อว่า ลปรร) อย่างไม่เป็นทางการรอบสี่เดือนเป็นครั้งที่ ๓ ซึ่งครั้งนี้นับว่าเป็นวาระที่สมาชิกสภาคณาจารย์ได้มีโอกาสกราบขอพร ท่านนายกสภาฯ เนื่องในโอกาสวาระดิถีขึ้นปีใหม่ด้วย

ท่านนายกสภาฯ เริ่มเปิดประเด็น ลปรร โดยกล่าวถึง หนังสือชื่อ “วิพากษ์การอุดมศึกษาของไทย” ที่ประธานสภาคณาจารย์ได้มอบให้ท่าน เนื่องจากเล็งเห็นว่ามิใช่ประโยชน์และท่านนายกสภาฯ มีความสนใจ ทำให้ประเด็นสำคัญของการ ลปรร ในวันนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา ท่านนายกสภาฯ เล่าให้เราฟังว่า ท่านจะดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ซึ่งเป็นกรรมการชุดที่ ๒ ต่อจาก ศาสตราจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย และขณะนี้ประเทศไทยเรามีมหาวิทยาลัยทั้งหมด ๑๖๖ แห่ง มีนักศึกษาอยู่ประมาณ ๖ แสนคน ข้อมูลเกี่ยวกับการอุดมศึกษาในประเทศไทยส่วนมากจะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ในขณะที่ข้อมูลเชิงคุณภาพยังขาดแคลนอยู่ การดำเนินการของ กกอ. ที่ท่านนายกสภาฯ (หรือประธาน กกอ.) จะนำเสนอแนวคิดให้กับ กกอ. ได้พิจารณาในการประชุมครั้งแรก วันที่ ๘ มกราคม นี้ ท่านนายกสภาฯ เห็นว่า นอกเหนือจากการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบ และการติดตามควบคุมมาตรฐานการศึกษาของการอุดมศึกษาแล้ว ควรมีการสร้างความรู้ โดยการวิจัยเชิงระบบ (system research) ควบคู่ไปด้วย เพื่อนำผลการวิจัยที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษามากำหนดนโยบาย และการสื่อสารต่อสาธารณะเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคด้วย ท่านนายกสภาฯ ยังให้มุมมองของคุณภาพของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาว่า สามารถมีมาตรฐานที่หลากหลาย หรือ excellent หลายแบบได้ โดยที่จะต้องมีการสื่อสารและวิธีวัดความหลากหลายดังกล่าวอย่างชัดเจน อาทิ หากพิจารณาความเป็นเลิศทางด้านวิจัย (research excellent) สามารถพิจารณาได้จากการที่มหาวิทยาลัยได้รับทุนโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) ของ สกว. ซึ่งปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเพียง ๙ - ๑๐ แห่งที่ได้รับทุนนี้ ในจำนวนทุนที่มาก และมหาวิทยาลัยมหิดลได้รับทุนมากเป็นลำดับที่ ๑ และสามารถกำหนดเป็นตัวชี้วัดด้านความเป็นเลิศทางวิจัยได้ด้วย

ดร. กุลณสรณ์ กล่าวถึงหลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนในปัจจุบันว่า มีจำนวนไม่น้อยที่ค่าเล่าเรียนแพง บางหลักสูตรเรียนจบแล้วยังไม่สามารถรับรองปริญญาได้ จะมีหน่วยงานและแนวทางในการดำเนินการควบคุมคุณภาพการศึกษาให้มีความเข้มแข็งได้อย่างไรบ้าง ท่านนายกสภาฯ ลปรร ว่า สกอ. มีหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลให้มีการดำเนินการตามกฎ ระเบียบ ส่วนการดำเนินการของ กกอ. จะเป็นการกำหนดมาตรฐานจากความหลากหลายที่มีอยู่ กำหนดขอบเขตของมาตรฐานให้ชัดเจน และสื่อสารให้แก่ประชาชนได้รับทราบและเข้าใจ

ดร.ปราโมทย์ เสริมว่าปัจจุบันระบบการศึกษาในประเทศไทยมีลักษณะที่เป็น competitive learning ไม่ว่าจะเป็นก่อนอุดมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา การศึกษาที่แก้ไขปัญหาสังคมเป็นเรื่องที่จำเป็น การศึกษาเพื่อสร้างความเห็นแก่ตัวเป็นความล้มเหลวของระบบการศึกษาในปัจจุบัน ท่านนายกสภาฯ ลปรร ว่าปัจจุบันมีเครือข่ายโรงเรียนไทยไท ซึ่งรับการสนับสนุนจาก สสส. ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะแบบ contemplative learning

โดยมีความเชื่อว่าความถนัดของคนมีความแตกต่างกัน หากสามารถเรียนรู้ร่วมกัน โดยเน้นกระบวนการทดลอง ปฏิบัติจริงแบบบูรณาการ (holistic) โดยไม่ได้เอาวิชาเป็นตัวตั้ง แต่นำเอากิจกรรมหรือประสบการณ์จริงเป็นตัวตั้ง จะสามารถส่งเสริม การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองให้มีการพัฒนาสังคม (transformative education) แต่ทว่า ระบบการเรียนการสอนดังกล่าวนี้เกิดขึ้นเฉพาะในกลุ่มโรงเรียนราษฎร์บางกลุ่มเท่านั้น กลุ่มโรงเรียนรัฐบาล ไม่ได้มีแนวทางเช่นนี้ ดังนั้น เป็นเรื่องท้าทายในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่มีเป้าหมายพัฒนาสังคมและ ประเทศชาติ ท่านนายกสภาฯ ยังกล่าวว่าเป้าหมายการศึกษา คือการรู้จักตนเอง หน้าที่ของครูในฐานะกัลยาณมิตร คือ ช่วยให้คำแนะนำในการสร้างแรงบันดาลใจให้ลูกศิษย์เพื่อให้ได้รู้จักตนเอง ส่งผลให้ลูกศิษย์จะสามารถเรียนรู้เรื่อง ที่ตนเองถนัด โดยจะมีความมั่นใจในความสามารถของตัวเอง และแสดงออกได้อย่างเต็มที่ ระบบการศึกษาและการเลี้ยงดู

ในปัจจุบัน ไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนหรือบุตรหลานได้รู้จักตัวเอง นอกจากนี้ การเรียนอาจไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะห้องเรียนเท่านั้น หากว่าสามารถยืดหยุ่นระบบการจัดการเรียนการสอน จากปกติแล้ว นักศึกษาบางคนสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้อย่างมากมาย

ดร.นพดล กล่าวถึงนโยบายการศึกษาของรัฐบาลปัจจุบันว่า สามารถเอื้อประโยชน์ต่อการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างไร ท่านนายกสภาฯ เห็นด้วยกับการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ แต่วิธีการตามนโยบายนั้น เป็นเรื่องเดิมที่ไม่สามารถที่จะดำเนินการให้เกิดผลประโยชน์

ต่อนักเรียน นักศึกษา และประเทศชาติได้ หลักการปฏิรูปการศึกษาต้องสร้างรากฐาน คือ สร้างครูให้มีความมั่นคง และเข้มแข็งสำหรับการถ่ายทอดทั้งความรู้ ทักษะ จริยธรรม คุณธรรม ในการพัฒนามนุษย์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการให้การศึกษแก่นักเรียน เปรียบเสมือนการสร้างเจดีย์ ซึ่งจะต้องมีการสร้างจากฐานเจดีย์ก่อน ดร.โสภณ เสริมประเด็นเกี่ยวกับการปฏิรูประบบการศึกษาที่จะต้องมีการเรียนรู้แบบไม่ครอบงำความคิดของผู้เรียน เปิดโอกาสการสื่อสารระหว่างผู้เรียน ท่านนายกสภาฯ ลปรร เกี่ยวกับการศึกษาด้านการส่งเสริมจริยธรรมคุณธรรมว่า จะต้องจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติเอง เพื่อให้มีประสบการณ์ตรง เช่น ค่าอาสาพัฒนา มหาวิทยาลัยมหิดลน่าจะมีส่วนร่วมในการศึกษาที่ผนวกเข้ากับพื้นที่การศึกษาในระดับต่างๆ ของจังหวัดนครปฐม โดยมหาวิทยาลัยลงแรง ลงสมอง องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. เข้าร่วมในความร่วมมือต่าง ๆ รวมทั้ง ลงเงิน และอาจสามารถคัดเลือกนักเรียนที่มีศักยภาพสูงเข้าศึกษาต่อในระดับสูงได้อีกด้วย

ดร.สรายุทธ์ กล่าวถึงมุมมองทางด้านธุรกิจการศึกษาที่มหาวิทยาลัยหลายแห่งในประเทศกำลังดำเนินการ เพื่อให้มีการรับรองมาตรฐานสากลจากประเทศสหรัฐอเมริกา และกลุ่มประเทศในทวีปยุโรป ซึ่งเป็นการอิงต่างประเทศ ทั้งสิ้น นอกจากนี้มีผู้ที่ให้บริการการศึกษาต่างชาติความเชื่อมั่นต่อการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งเห็นได้จากการที่มี นักเรียนส่วนหนึ่ง เมื่อจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาแล้ว ไปศึกษาต่อต่างประเทศทั้งในอังกฤษ อินเดีย หรือสิงคโปร์ ท่านนายกสภาฯ ลปรร ว่าเป็นเรื่องท้าทายที่ระบบการศึกษาในประเทศไทยจะต้องมีการปรับเปลี่ยน เพื่อให้อยู่ในสังคมโลก พร้อมกับการรับการเปิดการศึกษาเสรีในปี ค.ศ. ๒๐๑๕ ด้วย ซึ่งปัจจุบันดูแล้วเหมือนกับ โลกเราแคบลง การศึกษาในประเทศไทยต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ผู้เรียนเป็น global citizen แต่ให้มีความเป็นไทย และนำมาสู่สิ่งที่เรียกว่า “บัณฑิตของโลก” พญ.วรรณ เสริมว่านักเรียนนักศึกษาที่ไปเรียนตั้งแต่เด็ก มีโอกาสที่จะกลับมาอยู่ในประเทศไทยน้อยมาก และปัจจุบันกลุ่มนี้เป็นเพียงกลุ่มหนึ่งที่จำนวนน้อย ท่านนายกสภาฯ กล่าวว่าการศึกษาต่างประเทศนั้น จะมี social component ร่วมอยู่ด้วย สิ่งที่ทุน คปก. ได้ดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน นับว่าสามารถดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพสูง นักศึกษาที่รับทุนสามารถเรียนรู้ความยากลำบาก และวิธีการทำงาน ที่เป็นแบบอย่างที่ดีจากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้จากต่างประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถสร้างวัฒนธรรม ความเป็นวิชาการระดับสากลในประเทศไทยด้วย

ประเด็นที่สอง เรื่อง “มหาวิทยาลัยมหิดลในฐานะมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ” ท่านนายกสภาฯ ได้กล่าวว่าปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยในฐานะมหาวิทยาลัยในกำกับอยู่ ๑๓ แห่ง ซึ่งเป้าหมายของมหาวิทยาลัยในกำกับคือ การทำให้ภารกิจของมหาวิทยาลัยดีขึ้น โดยที่จะต้องมีคุณภาพสูง การทำงานและระบบจัดการที่มีความยืดหยุ่น รวมทั้งเอื้อให้บุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญ สามารถช่วยกันทำงานให้กับมหาวิทยาลัย การกระตุ้นการทำงานที่มีลักษณะความมั่นคงแบบไม่มีเงื่อนไขจะลดน้อยลงไป ในขณะที่ความมั่นคงของบุคลากรที่ทำงานด้วยความตั้งใจ อดทน มีประสิทธิภาพ และสามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้จะเพิ่มขึ้น การดำเนินการที่ดี จะทำให้มีการใช้ทรัพยากรของประเทศได้อย่างคุ้มค่ามากขึ้น สามารถเกิดผลลัพธ์เชิงคุณภาพเพิ่มมากขึ้น และรางวัลที่ได้รับคือความร่วมมือร่วมแรงของบุคลากร จะทำให้ได้รับสิ่งสนับสนุนที่เหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ท่านนายกสภาฯ ยังกล่าวว่า การที่คณาจารย์เลือกมาเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยนั้น ไม่ได้มาทำงานเพราะให้ความสำคัญเรื่องเงินเป็นสำคัญ แต่ต้องการความเป็นอิสระในการที่จะทำงานได้อย่างที่ตั้งใจ และมีความสุขความภูมิใจที่ได้เป็นอาจารย์ แต่ก็ไม่ควรจะจนด้วย

ประเด็นที่สาม เรื่อง “สภาวิชาการ” ท่านประธานสภาคณาจารย์ ได้เปิดประเด็นว่าปัจจุบันสภาวิชาการได้หายไปจากมหาวิทยาลัยมหิดล ท่านนายกสภาฯ มีแนวคิดที่ สภาวิชาการที่มีอยู่ในประเทศไทยขณะนี้มีความหมายและหน้าที่ที่แตกต่างกัน บางแห่งกำหนดหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการหลักสูตร บางแห่งเกี่ยวข้องกับการขอตำแหน่งวิชาการ ท่านนายกสภาฯ ให้แนวคิดที่สำคัญว่า การกำหนดหน้าที่ (function) เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่ต้องทำความเข้าใจ ส่วนชื่อและองค์ประกอบนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังจากเข้าใจหน้าที่แล้ว

ประเด็นสุดท้าย คือเรื่อง “นโยบายการเปิดการจัหลักสูตรเพื่อคนพิการ” อาจารย์พรพรรณ กล่าวว่า มหาวิทยาลัยมหิดลมีนโยบายที่จะมีการรับนักศึกษาที่มีความพิการในการเข้าเรียนอย่างไร พญ.วรรณ กล่าวว่า คงต้องพิจารณาด้วยว่าหลักสูตรใดมีข้อจำกัดในการรับนักศึกษาที่มีความพิการอย่างไรบ้าง ท่านนายกสภาฯ ฝากให้สมาชิกสภาคณาจารย์ช่วยกันคิดช่วยกันทำ ซึ่งเป็นการเอื้อเพื่อต่อความเป็นผู้พิการ เป็น contributive creativity โดยที่จะต้องแสวงหาความร่วมมืออย่างมีศิลปะ เพื่อที่จะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ตลอดการ ลปรร ท่านนายกสภาฯ ได้เน้นย้ำถึงการลงมือปฏิบัติ มิได้มีแต่ความคิดเพียงอย่างเดียว การลงมือปฏิบัติจริงจะเป็นที่เริ่มต้นในการที่จะเปลี่ยนแปลงการปฏิรูปการศึกษาเพื่อ transformation อย่างแท้จริง ในวาระดิถีขึ้นปีใหม่

ประธานสภาคณาจารย์ในฐานะตัวแทนสมาชิกสภาคณาจารย์ได้กล่าวขอบพระคุณ ที่ท่านนายกสภาฯ มหาวิทยาลัยสละเวลาอันมีค่า ร่วม ลปรร กับสมาชิกสภาคณาจารย์ และในวาระดังกล่าวนี้ อาจารย์ได้ให้พรกับสมาชิกสภาคณาจารย์ที่มีคุณค่ายิ่งต่อสังคมไทย คือ การพิจารณาถึงวิกฤติของสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งในปีนี้จะประสบปัญหาต่างๆ มากมาย คณาจารย์มหาวิทยาลัย จัดได้ว่ามีความมั่นคงสูง สามารถใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาของประเทศชาติ ขอให้ช่วยกันคิด เริ่มต้นที่ตนเองหรือกลุ่มเล็กๆ แล้วขยายวงขึ้นตามพลังความสามารถกันต่อไป.

การเกษียณอายุราชการ ก่อนกำหนด ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นจริงหรือ ?

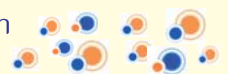
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.สุรธรรม นันทมงคลชัย

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดให้มีโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิตโดยการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งโครงการนี้จูงใจให้ข้าราชการที่มีอายุตั้งแต่ ๕๐ ปีขึ้นไป หรือมีอายุราชการตั้งแต่ ๒๕ ปีขึ้นไป แต่สำหรับข้าราชการทหารเริ่มตั้งแต่อายุ ๔๕ ปี ออกจากราชการก่อนอายุครบเกษียณคือ ๖๐ ปี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานในการปฏิรูประบบราชการที่มีเป้าหมายในการปรับขนาดกำลังคนให้น้อยลงโครงการนี้ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง จนล่าสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐบาลได้ประกาศนโยบายอีกครั้ง โดยมีการประกาศให้ข้าราชการสามารถสมัครใจเข้าร่วมโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด ได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๖ โครงการนี้ แม้จะมีการปรับเกณฑ์ในการกำหนดสัดส่วนของผู้เข้าร่วมในแต่ละหน่วยงาน แต่ก็มีแรงจูงใจที่มากขึ้น

การที่รัฐบาลได้ดำเนินโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิตโดยการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดมาระยะหนึ่งแล้ว ทำให้เกิดคำถามว่า ข้าราชการที่เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดไปแล้วนั้น มีคุณภาพชีวิตเป็นอย่างไร มีความสุขสบาย และดำเนินชีวิตเป็นอย่างไรบ้าง ผู้เขียนในฐานะที่มีโอกาสได้ศึกษาถึงคุณภาพชีวิตและวิถีการดำเนินชีวิต รวมถึงปัญหาและการปรับตัวของกลุ่มผู้เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดจำนวนหนึ่ง ภายหลังจากเกษียณอายุราชการมาเป็นเวลานานพอสมควร พบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้ ประเด็นคุณภาพชีวิตพบว่าผู้เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๐.๑ มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีหรือระดับสูง ซึ่งแตกต่างจากข้อมูลของผู้สูงอายุทั่วไปในสังคมไทยที่พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดที่สำคัญคือ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและการมีส่วนร่วมกิจกรรมในสังคม เพราะคนกลุ่มนี้มักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการทำงานสูง ดังนั้น เมื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม จึงมักได้รับการเชิญให้เป็นที่ปรึกษา หรือประธานกรรมการในการดำเนินกิจกรรมหรือชมรมต่าง ๆ เช่น ประธานชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี

สำหรับวิถีการดำเนินชีวิต ปัญหาและการปรับตัวภายหลังเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด พบว่าผู้เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในด้านต่าง ๆ ได้ตามปกติ มีการให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพของตนเองมากขึ้น บุคคลที่มีปัญหาสุขภาพจากการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ก็มีการดูแลสุขภาพตนเองดีขึ้นจากเดิม มีเวลาออกกำลังกายและไปพบแพทย์ตามนัดสม่ำเสมอ มีการปรับตัวในด้านการใช้เวลาว่างโดยการอยู่กับครอบครัวเข้าวัดทำบุญประกอบกิจกรรมทางศาสนา หรือบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ได้มากขึ้น สิ่งเหล่านี้สร้างความสุขความสบายใจให้กับผู้เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดเป็นอย่างดี การปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจเป็นเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่งของผู้เกษียณเหล่านี้ เพราะการเกษียณทำให้ขาดรายได้ประจำที่แน่นอน แม้จะได้รับเงินบำนาญ แต่ก็น้อยกว่าเงินเดือนที่เคยได้รับ จึงต้องมีการวางแผนลดค่าใช้จ่ายของครอบครัว โดยการตัดรายจ่ายประเภทสินค้าฟุ่มเฟือย เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และอาหารราคาแพงลง สำหรับการปรับตัวทางด้านสังคมพบว่า ผู้เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดมีการปรับตัวโดยการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรมการช่วยเหลือทางสังคม ไปเป็นประธานหรือที่ปรึกษาในกิจกรรมหรือชมรมต่าง ๆ ในชุมชนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ปัญหาที่ตามมาคือ ค่าใช้จ่ายในการทำบุญหรือการช่วยเหลือสังคมเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น เมื่อถามถึงปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือจากสังคมพบว่า ผู้เกษียณอายุราชการก่อนกำหนดมีความต้องการช่วยเหลือจากรัฐคือ การลดภาษีเงินได้จากเงินเดือน ข้าราชการบำนาญ และปรับเงินเดือนให้สูงขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และสามารถที่จะใช้จ่ายในการร่วมทำบุญหรือช่วยเหลือในกิจกรรมทางสังคมได้อย่างเหมาะสม

จากข้อมูลคุณภาพชีวิตและการปรับตัวของผู้เกษียณอายุราชการก่อนกำหนด ทำให้พอจะตอบคำถามในเบื้องต้นได้ว่า ภายหลังจากการเกษียณฯ มารยะหนึ่ง บุคคลกลุ่มนี้ยังมีคุณภาพชีวิตและการปรับตัวที่ดี แต่ในระยะยาวควรมีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพราะในอนาคตคนไทยมีอายุยืนมากขึ้น ภายหลังจากเกษียณอายุราชการแล้ว อาจมีชีวิตอยู่ได้อีก ๒๐ - ๓๐ ปี ดังนั้น ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต และคุณภาพชีวิต อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา

ข่าวประชาสัมพันธ์

▶ โครงการสนทนาส่งท้ายปีของสภาคณาจารย์

เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ สภาคณาจารย์ ม.มหิดล จัดโครงการสนทนาส่งท้ายปีสภาคณาจารย์ เรื่อง “๑ ปี ก้าวไกล เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ” ณ ห้องบรรยาย ศ.นพ.ชัชวาล โอสถานนท์ ชั้น ๑ อาคารสำนักงานอธิการบดี ม.มหิดล ศาลายา โดยมีผู้ร่วมสนทนา ได้แก่ ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช นายกสภามหาวิทยาลัย นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม อุปนายกสภามหาวิทยาลัย ศ.คลินิก นพ.ปิยะสกล สกลสัตยาทร อธิการบดี รศ.ทพ.พาสนศิริ นิสาลักษณ์ เลขาธิการสภามหาวิทยาลัย ศ.นพ.รัชตะ รัชตะนาวิน กรรมการสภามหาวิทยาลัย จากผู้บริหารระดับคณบดีฯ และ รศ.นพ.อวิชชัย

พิรพัฒน์ดิษฐ์ กรรมการสภามหาวิทยาลัยจากคณาจารย์ประจำ ดำเนินรายการโดย รศ.ดร.กัมปนาท ภักดีกุล ประธานสภาคณาจารย์ ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดี จากสำนักคอมพิวเตอร์ ทำการถ่ายทอดสดผ่านทาง IP-TV (ติดตามชมเทปการสนทนาฯ ได้ที่ <http://ip-tv.mahidol/>)

▶ ขอเชิญบุคลากรมหาวิทยาลัยร่วมแสดงความคิดเห็น

สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล ขอเชิญบุคลากรมหาวิทยาลัยทุกท่าน ร่วมแสดงความคิดเห็น จำนวน ๒ เรื่อง (ดูรายละเอียดที่ <http://intranet.mahidol/autonomy/>)

- ๑.ร่างข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยสภาคณาจารย์ พ.ศ. ....
- ๒.คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยจากคณาจารย์ประจำ

โปรดส่งความคิดเห็นของท่านมายังสำนักงานสภาคณาจารย์ ชั้น ๕ สำนักงานอธิการบดี หรืออีเมลล์ senate@mahidol.ac.th ภายในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

คนศาลายา

สวัสดิ์ศิริรับ ชาวมหิดลศาลายาทุกคน

หลังจากที่คอลัมน์คนศาลายา เคยสะท้อนหลายฉบับก่อนนั้น โดยเนื้อหาทั้งหมดเป็นเสียงของบุคลากรของมหาวิทยาลัย และผู้ปกครองที่มีลูกหลานอยู่ในรั้วมหาวิทยาลัยของเรา เกี่ยวกับการขอให้มีการปรับปรุงพื้นที่ในศาลายาใหม่มีความปลอดภัยและน่าอยู่มากขึ้น

เวลาผ่านไปประมาณ ๑ ปี ภูมิทัศน์รอบรั้วมหาวิทยาลัย ได้รับการดูแลเอาใจใส่ปรับปรุงสภาพจากพญาที่ปราศจากคนเหลียวแล เป็นสวนหย่อมเพื่อการพักผ่อนและออกกำลังกาย

เป็นทางเดินสวยงาม ร่มรื่น เหมาะกับการเป็นสถานศึกษา อีกไม่นานมหิดลของเราจะเป็นเมืองมหาวิทยาลัยที่หลายคนเฝ้ารอมาنان พวกเรารู้สึกภูมิใจกับการตัดสินใจในการสร้างวิสัยทัศน์ใหม่ให้กับมหาวิทยาลัยของผู้บริหารชุดนี้เป็นอย่างยิ่ง มีเสียงชื่นชมจากสมาชิกจากวิทยาเขตอื่นอย่างไม่ขาดสาย ทั้งพ่อ แม่ ผู้ปกครอง บุคลากร นักศึกษา ในขณะที่มีอีกหลายชีวิตบนเสียดาย แม่ครั้งหนึ่งได้มาใช้ชีวิตช่วงหนึ่งในศาลายา แต่ไม่มีโอกาสได้สัมผัสบรรยากาศเมืองมหาวิทยาลัยอย่างไรก็ตาม เรายังเป็นคนมหิดลเหมือนกันนะครับ ศาลายาอินดี้ต้อนรับเสมอ

อีกครั้งกับความเปลี่ยนแปลงที่ยังไม่สมบูรณ์ พวกเรายังคงจะต้องช่วยกันระดมสมองและชุมชนของเรา เพราะยังมีภารกิจก่อสร้างในบางพื้นที่ก็ฝากเตือนเพื่อนพ้องพี่น้องทุกท่านว่า อยาได้ใช้ชีวิตประมาทเป็นอันขาด

คนศาลายารู้สึกสมหวังกับการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้เป็นอย่างมาก เพราะเสียงสะท้อนที่ผ่านมาในยุคก่อนนั้น ได้รับการตอบรับอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว

ด้วยจิตคารวะ
คนศาลายา

บรรณาธิการ แกลง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. เนตร หงษ์ไกรเลิศ บรรณาธิการ

สวัสดีประชาชนชาวมหิดลที่รักทุกท่านครับ ข่าวสภาคณาจารย์ฉบับนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ตระกูลเพ็ชรกิจ ได้สรุปเนื้อหาสาระในการ**แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ลปรอ)** กันระหว่างท่านนายกสภามหาวิทยาลัย กับสมาชิกสภาคณาจารย์ เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ผ่านมา มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการดำเนินงานที่ผ่านมาในหลายด้าน และก้าวต่อไปของมหาวิทยาลัยมหิดลในอนาคต

รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม นันทมงคลชัย มีบทความเรื่อง **การเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นจริงหรือ** มาให้ลองแสดงความคิดเห็นดูครับ ว่าใครคิดอย่างไร หากมีข้อเสนอแนะใด ๆ ส่งผ่านมายังสำนักงานข่าวสภาคณาจารย์ได้เลยนะครับ

เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ สภาคณาจารย์ ม.มหิดล จัดโครงการสนทนาส่งท้ายปีสภาคณาจารย์ เรื่อง **“๑ ปี กับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ”** ณ ห้องบรรยายศาสตราจารย์ นพ.ชัชวาล โสธานนท์ อาคารสำนักงานอธิการบดี ม.มหิดล ศาลายา **ติดตามชมเทปการสนทนา** ได้ทาง IP-TV ที่ <http://ip-tv.mahidol/> และในส่วนของ**คอลัมน์คนศาลายา**ที่หายไปนาน ได้กลับมาอีกครั้งตามเสียงเรียกร้อง

สำหรับผู้ที่มีความ หรือสาระที่เป็นประโยชน์ ข่าวสภาคณาจารย์ มีพื้นที่ให้กับชาวมหิดลทุกท่านได้นำเสนอผ่านช่องทางนี้ ขอเชิญผู้สนใจติดต่อได้ที่ สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้น ๕ อาคารสำนักงานอธิการบดี ศาลายา โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๘๔๙-๖๓๕๑ หรือส่งทางอีเมลล์ senate@mahidol.ac.th

เจ้าของ สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งอยู่ที่สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา เลขที่ ๙๙๙ หมู่ที่ ๕ ถนนพุทธมณฑลสาย ๔ ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐ โทรศัพท์ ๐-๒๘๔๙-๖๓๕๐-๒ โทรสาร ๐-๒๘๔๙-๖๓๕๑

บรรณาธิการ ผศ.(พิเศษ) เนตร หงษ์ไกรเลิศ

กองบรรณาธิการ ผศ.ตลิตา ตันหยง อ.ดุสิต เลขาสิทธิณรงค์ ผศ.ยงยุทธ ขจรปรีदानนท์ ผศ.วรการ เจริญสุข รศ.วิไล หนูหนักดี ผศ.สุภาวรรณ เสรฐฐบรรจง

คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ ผศ.ตลิตา ตันหยง อ.ดุสิต เลขาสิทธิณรงค์ ผศ.(พิเศษ) เนตร หงษ์ไกรเลิศ ผศ.ยงยุทธ ขจรปรีदानนท์ ผศ.วรการ เจริญสุข รศ.วิไล หนูหนักดี ผศ.สุภาวรรณ เสรฐฐบรรจง

ฝ่ายจัดทำต้นฉบับ นางสาวสุจิรา สอนสม นางพัชญา วงษ์วันทนี นายอภิชาติ หลงสมบุรณ์

ข่าวสภาคณาจารย์ เป็นหนังสือภายในมหาวิทยาลัย และเป็นสื่อระหว่างคณาจารย์ในการรับฟังแลกเปลี่ยนทัศนคติ ข้อคิดเห็นทั้งด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านสวัสดิการ และอื่นๆ ของมหาวิทยาลัย บทความ ข้อคิด จัดหมาย เป็นความเห็นของผู้เขียนเท่านั้น มิใช่ความเห็นของสภาคณาจารย์

สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล
๙๙๙ หมู่ที่ ๕ สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล
ถนนพุทธมณฑลสาย ๔ ตำบลศาลายา
อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐

ชำระค่าบริการเป็นเงินเชื่อ
ใบอนุญาตที่ ๓/๒๕๒๓
ไปรษณีย์ศิริราช